

Programma 02 Ruimte en Agrofood

Provincie Noord-Brabant

Ruimte en Agrofood op hoofdlijnen

Beroep op algemene middelen

N.v.t.

Afwijkingen van prestaties

TOM: verkopen kavels sneller dan gepland

Risico's en onzekerheden

Werklocaties: onzekerheid met name m.b.t. procesmatige voortgang campussen vanwege afhankelijkheid van externe partners.

Agrofood: met name onzekerheid m.b.t. uitgaven t.a.v. SUN en de Ondersteunende Maatregelen. Dit i.v.m. de afhankelijkheid van besluiten van de individuele ondernemers v.w.b. het verder ontwikkelen of stoppen van hun onderneming.

Ontwikkelbedrijf: eind van het jaar vindt periodieke actualisatie van de exploitaties plaats en worden jaarrekeningen van deelnemingen ontvangen. Dit kan leiden tot verlies-nemingen c.q. het treffen van voorzieningen.

02.01 Ruimtelijke ontwikkeling van het mozaïek

02.01 Voortgang

Het programma ligt op koers, alle onderdelen van het programma verlopen volgens planning.

- Het voorontwerp Omgevingsvisie Brabant is in december 2017 vastgesteld en is via de “Tour de Brabant” voorgelegd voor samenspraak. Met de inbreng vanuit de “Tour door Brabant” is het voorontwerp aangescherpt tot het ontwerp Omgevingsvisie Brabant dat in april 2018 door GS is vrijgegeven voor inspraak. De vaststelling van de nieuwe Omgevingsvisie Brabant door PS wordt in november 2018 verwacht.
- De uitvoering van de Brabantse Aanpak Leegstand (PS 18 november 2016) ligt op koers. (Sub)regionale programma’s gericht op het terugdringen van de leegstand en het in kaart brengen en benutten van kansrijke transformaties van leegstaand vastgoed, worden uitgevoerd. Het programma wordt in 2018 geëvalueerd.
- Bij een goed woon-, werk- en leefklimaat past een gezonde detailhandelsstructuur. Finale afronding van het programma Samen Hart voor de Zaaak is voorzien in 2018 met het opstellen van het provinciale koersdocument detailhandel. De retailadviescommissie is in 2017 ingesteld om de regionale afstemming te verbeteren en nieuwe ruimte voor innovatie in de detailhandel mogelijk te maken.
- De provinciale Inpassingsplannen van GOL (PIP GOL Oost en PIP GOL West) worden in juli 2018 aan PS ter vaststelling aangeboden. Na vaststelling van de PIP’s vindt de overgang naar de realisatiefase plaats.
- De uitvoering van de Brabantse Agenda Wonen (vastgesteld in sept. 2017) ligt op koers. In de regionale woningmarktgebieden worden – met de 4 actielijnen en 6 richtinggevende principes uit de Agenda Wonen als leidraad – ‘regionale perspectieven op bouwen en wonen’ opgesteld, inclusief afspraken over de regionale woningbouwplanning en -programmering. De uitkomsten van de provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose (vastgesteld in mei 2017) zijn richtinggevend voor de (sub)regionale woningbouwafspraken. In de regionale woningmarktgebieden worden “Regionaal perspectief op bouwen en wonen” opgesteld, inclusief afspraken over de regionale woningbouwplanning en -programmering.
- Binnen het Uitvoeringsprogramma Werklocaties worden nieuwe prognoses werklocaties, voor bedrijventerreinen en kantoren, opgesteld. De doorontwikkeling van campussen wordt gestimuleerd en door het bedrijvenloket worden concrete bijdragen geleverd aan huisvestingsvraagstukken van bedrijven van provinciaal belang. In alle Brabantse regio’s worden regionale agenda’s voor werken gemaakt, inclusief bestuurlijke afspraken over de ontwikkeling van bestaande en nieuwe werklocaties.

02.02 Agrofood

02.02 Voortgang

Heldere Kaders

In 2018 is het Adviesteam Transitie Veehouderij (ATV) opgericht om samen met de agrarische bedrijven die een nieuwe innovatieve weg willen inslaan qua bedrijfs-ontwikkeling (passend binnen de door de provincie gewenste transitie naar een zorgvuldige veehouderij), ruimte hiervoor te zoeken binnen de bestaande regelgeving. Voor de BZV geldt dat de actualisatie van verleden jaar recent in werking getreden is. Daarom vindt in 2018 geen actualisatie meer plaats.

Overlast aanpakken

Gemeenten en Provincie hebben in 2017 al via de collectieve afspraken met de omgevingsdiensten de werkwijze van het urgentieteam geïmplementeerd binnen de aanpak van de omgevingsdiensten. Momenteel worden de ingediende aanvragen van de regeling SUN (Sanering Urgentiegebieden Noord-Brabant) beoordeeld.

Innovatie

De uitvoering van de landbouwinnovatiecampus vindt plaats in nauwe samenwerking met het ondersteuningsnetwerk. Eén van de concepten uit de landbouwinnovatiecampus is de Doe-het-zelf kip. Dit concept heeft dit voorjaar landelijke publiciteit gegenereerd en wordt op steeds meer plekken toegepast. Momenteel worden nieuwe trajecten voorbereid. Daarnaast wordt bij het instrument Translab gewerkt aan de logistieke uitdagingen van 'korte ketens', samen met o.a. de HAS, ZLTO en de circa 150 aangesloten ondernemers. In het najaar verwachten we de eerste resultaten. Tot slot is de Agrofoodpluim maandelijks uitgereikt.

Circulaire Landbouw

Het 'Uitvoeringsprogramma plantaardig' is op 5 februari 2018 vastgesteld door GS. Dit is via een Statenmededeling aangeboden aan Provinciale Staten.

Verbinden en aanjagen

Vanwege het lustrum van het evenement Agri meets Design is er dit voorjaar een speciaal magazine uitgegeven. Inmiddels is ook de provincie Overijssel partner geworden in Agri meets Design. Daarnaast wordt de foodgame die vorig jaar ontwikkeld is voor de Dutch Design Week momenteel doorontwikkeld tot een digitale versie om meer publiek te bereiken. Ook hebben we dit voorjaar, vanuit de thematiek transitie en nieuwe verdienmodellen, een module bedrijfsopvolging mede georganiseerd voor de opleiding Dier en Veehouderij van Helicon. Tot slot starten in september de twee minors Wereldwijde Voedseldialoog en Eating Animals op de HAS.

Ondersteunende Maatregelen

Voor wat betreft innovatieve stalsystemen geldt dat de Regeling Validatiemetingen sinds maart operationeel is. Ook is deze zomer de First Movers regeling operationeel geworden. Daarnaast is het mogelijk subsidies te verstrekken aan de ontwikkelaars van innovatieve stalsystemen voor varkens, kippen, melkvee, kalveren en geiten voor zover het open innovatie betreft. Hiervoor wordt geen regeling opgesteld. Ook is de Regeling voor het verstrekken van achtergestelde leningen vastgesteld door GS. Zodra de regeling operationeel is kunnen ondernemers via de banken extra lening krijgen voor investeringen in nieuwe stalsystemen. Tevens kunnen er leningen worden verstrekt aan de ontwikkelaars van innovatieve stalsystemen in die gevallen dat het geen open innovatie betreft. Tot slot is in juni het Voucher voor stoppende veehouders operationeel geworden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Overzicht prestaties en bijstelling

Beleidsnota	Indicator	Streefwaar de 2018	Prognose en bijsturing	Nieuwe streefwaar de
Doelstelling				
Prestaties				
Structuurvisie Ruimtelijke ordening (samenwerken aan kwaliteit)				
Zorgvuldige ruimtelijke afweging ten behoeve van een aantrekkelijk, bereikbaar en concurrerend Brabant ter versterking van het woon-, leef en vestigingsklimaat en de omgevingskwaliteit				
In alle gemeentelijke plannen zijn de provinciale ruimtelijke uitgangspunten en belangen, zoals verwoord in Structuurvisie en Verordening ruimte, afgewogen en geïmplementeerd inclusief aanpassingen op de kaarten.	aantal	100% (ca. 2.500)	Conform planning. Tot 1 mei 2018 zijn 828 plannen aangemeld en binnen de daarvoor gestelde termijn voorzien van de daarbij passende provinciale reactie. Daarnaast is voor 169 plannen gebruik gemaakt van de verkorte procedure (via het zogenoemde E-formulier).	
Uitvoering gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat en Gebiedsimpuls N69; In juli 2018 biedt GS de Provinciaal Inpassingsplannen van GOL (PIP GOL Oost en PIP GOL West) ter vaststelling aan PS aan. Na vaststelling van de PIP's vindt de overdracht van de planuitwerkingsfase naar de realisatiefase plaats.		Vaststellen PIP	Conform planning. De PIP's zijn eind juni vastgesteld.	
Verordening Ruimte 2014 / Structuurvisie Ruimtelijke Ordening				
Een goed functionerende regionale woningmarkt.				
Kernpunten zijn het versnellen van de woningbouw, het vernieuwen en verduurzamen van de bestaande woningvoorraad en het zorgvuldig				

ruimtelijk inpassen van de behoefte aan nieuwe woonruimte.			
Met gemeenten (als eerst verantwoordelijken) en andere woningmarktpartijen wordt in de (ca. 10) regionale woningmarktgebieden een 'Regionaal perspectief op bouwen en wonen' opgesteld, incl. vernieuwde afspraken over de regionale woningbouwplanning en -programmering.	aantal	1 per (sub) regio	Conform planning. Eind 2018 worden (in regionaal verband) de regionale perspectieven vastgesteld.
Per woningmarktgebied wordt een verkenning uitgevoerd naar transformatiepotenties binnen het bestaand stedelijk gebied (o.a. in leegstaand vastgoed)	aantal	1 per (sub) regio	Conform planning. In het kader van de transformatietafel worden momenteel de transformatiepotenties in kaart gebracht.
Uitvoeringsprogramma werklocaties 2016-2019 (PS 15/16), afweegmoment 2019			
* Een optimaal leef- en vestigingsklimaat in Brabant door vitale, kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige werklocaties.			
* Elk bedrijf in Brabant kan zich op de juiste plek vestigen.			
Meer en gedetailleerde informatie over het Uitvoeringsprogramma Werklocatie is terug te vinden op http://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/economie-en-werk/ruimtevoor-bedrijvigheid.aspx			
Met elke regio zijn regionale agenda's gemaakt voor werken, incl. bestuurlijke afspraken over de ontwikkeling van bestaande en nieuwe werklocaties.	aantal	1 per regio	Conform planning (4e kwartaal)
Geleverde concrete bijdragen aan de vestiging van bedrijven van provinciaal belang	aantal	10	Conform planning. In 2018 worden tot nu toe 4 nieuwe bedrijven begeleid bij een huisvestingsvraagstuk of nieuwvestiging
Uitvoering gestart van nieuwe en/of doorontwikkeling bestaande campussen	aantal	1	Conform planning. In 2018 worden belangrijke stappen gezet in de (door)ontwikkeling van Brainport Industries Campus en Automotive

			Campus
Prognoses van de ruimtebehoefte van bedrijventerreinen en kantoren zijn opgesteld	aantal	1	Conform planning (4e kwartaal)
Programma Brabantse Aanpak Leegstand (PS 15/16), afweegmoment 2019			
Versterken van de omgevingskwaliteit in Brabant door in nauwe samenwerking met Brabantse partners verdere uitbreiding van leegstand in Brabant te voorkomen en de omvang op termijn terug te brengen tot frictieniveau door transformaties van leegstaand vastgoed (herbestemming en sloop) die aantoonbaar bijdragen aan maatschappelijke behoeften en opgaven.	vermindering leegstand per vastgoedtype	Trendbreuk (verlaging)	
Met de jaarlijkse actualisatie van de monitor maken we kennis over de omvang en over de aanpak van leegstand beschikbaar en breed toegankelijk voor alle betrokkenen in Brabant.	aantal	1	Conform planning. In mei zijn de nieuwe gegevens op basis van de actualisatie beschikbaar gekomen. Deze informatie wordt gebruikt in de gesprekken met de regio over de aanpak van leegstand.
Met partners werken we samen in de ontwikkeling en uitvoering van (sub)regionale programma's gericht op het terugdringen van leegstand en kansrijke transformaties van leegstaand vastgoed	aantal	4 tot 11 in (sub) regio's	Conform planning. Zo wordt er samengewerkt in de (sub)regio's Breda, Oirschot, Elsendorp, Hilvarenbeek, Veghel en Cranendonck.
Beleidsvaluatie Programma Brabantse Aanpak Leegstand	aantal	1	Conform planning. Het proces voor de evaluatie is opgestart, naar verwachting is de evaluatie in november afgerond en beschikbaar voor PS.
Eigenaren die gebruik hebben gemaakt van de vouchers uit de aanpak VABImpuls lege stallen en schuren in Brabant	aantal	75	Conform planning. De eerste tranche is begin 2018 afgesloten. Hiervan hebben 55 eigenaren gebruik gemaakt. Inmiddels is de 2e tranche opengesteld. Tot nu toe (peildatum begin augustus) hebben 54

eigenaren hiervan
gebruik gemaakt.

**Programma Omgevingswet en -
visie (PS 24/16), afweegmoment
2020**

**Brabantse Omgevingswet en –
visie: samenwerken aan de
toekomst van Noord-Brabant.**

De provincie Noord-Brabant werkt van 2015 tot en met 2020 aan de implementatie van de omgevingswet. Dit is een stelselherziening van het omgevingsrecht specifiek voor de fysieke leefomgeving in Brabant. Belangrijke eerste stap is het ontwikkelen van de Brabantse Omgevingsvisie. Het programma Omgevingswet betreft de stelselherziening van het omgevingsrecht. Dit staat ten dienste voor de uitvoering van de overige programma's in de begroting, de effecten komen daar tot uiting.

effect indicator:
Komt tot uiting
bij overige
programma's

Vastgestelde provinciale Omgevingsvisie, Programma's en Verordening. De visie geeft focus op de opgaven, de programma's geven invulling/uitvoering aan de visie en de verordening zorgt voor de kaders.

aantal

1

Conform planning. De provincie maakt de Brabantse Omgevingsvisie in nauwe samenspraak met mensen en organisaties die zich betrokken voelen bij de Brabantse leefomgeving. Het resultaat van dit proces, het voorontwerp van de Omgevingsvisie, is in de eerste 3 maanden van 2018 via de 'Tour de Brabant' weer teruggelegd voor samenspraak. Tijdens verschillende bijeenkomsten werd het voorontwerp tegen het licht gehouden. Met alle inbreng uit de Tour de Brabant is het voorontwerp verder uitgewerkt en aangescherpt tot de ontwerp omgevingsvisie, die op 24 april door GS is

vrijgegeven voor inspraak. Naar verwachting wordt dit intensieve proces rondom de totstandkoming in november 2018 afgerond met de vaststelling van de nieuwe Omgevingsvisie door PS. Daarnaast zijn we in Brabant gestart om samen met partneroverheden een interbestuurlijke training te organiseren. Hiermee zijn we een pilot van het Rijk. Inmiddels trainen we met 'interne' trainers van Rijkswaterstaat, GGD, veiligheidsregio's, gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten en provincie samen om in interbestuurlijke groepen trainingen te geven. Inmiddels zijn er meer dan 700 aanmeldingen. Ook werken we aan het leren in de praktijk. Dit doen we bijvoorbeeld in 'Proeftuin Goirle'.

Implementatie van de Omgevingswet:

- inrichten nieuwe werkprocessen. Als gevolg van de invoering van de omgevingswet gaat de provincie werken met nieuwe kerninstrumenten. Dit vraagt ook om nieuwe, effectieve en efficiënte werkprocessen	aantal	-
- digitalisering: De provincie is aangesloten op het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet. (o.a. toegang tot het nieuwe omgevingsloket , de samenwerkingsruimte en de informatiehuizen) en kan uitvoering geven aan het bronhouderschap van relevante dataverzamelingen	aantal	-

Agrofood 2020: Brabant Quality
 Uitvoeringsagenda Brabantse
 Agrofood 2016-2020 (PS 24/16),
 afweegmoment 2020

Brabant wil in 2020 tot de meest duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Met een vitale, maatschappelijk gewaardeerde en bedrijfseconomisch gezonde sector die:

- zichzelf organiseert volgens de principes van de circulaire economie en die toegevoegde waarde levert;

- opereert in evenwicht met de omgeving, met maximale aandacht voor gezondheid, dierenwelzijn en milieu.

Heldere kaders:

aantal
 cursussen

- Realisatie en bieden experimenteeruimte voor innovatieve projecten

3

Conform planning. In 2018 is het Adviesteam Transitie Veehouderij (ATV) opgericht om samen met de agrarische bedrijven die een nieuwe innovatieve weg willen inslaan qua bedrijfsontwikkeling (passend binnen de door de provincie gewenste transitie naar een zorgvuldige veehouderij), ruimte hiervoor te zoeken binnen de bestaande regelgeving. In het ATV zijn tot nu toe drie concrete casussen besproken. Voor één is geadviseerd een verzoek in te dienen bij GS voor toepassing van de hardheidsclausule van de Verordening natuurbescherming. Voor de andere twee is nog aanvullende informatie nodig om te komen tot een goed onderbouwd advies.

- Actualisatie BZV

1

Achter op planning. De

actualisatie van verleden jaar is recent in werking getreden. Daarom richten wij ons In 2018 op de uitvoering en beheer van de BZV. In 2018 is het deskundigenpanel veehouderij samengesteld. Het panel adviseert in samenhang op de BZV, de verordening Natuurbescherming en casussen ihkv de beleidsregel Volksgezondheid en Mestbewerkingsinstallaties.

Innovatie:

<p>- Clusters en nieuwe proeftuinen ontwikkeld en begeleid, bedrijven doorgeleid/begeleid naar financiering. Focus op cross-over Food en High Tech, Food en Health en Agrofood Biobased Oost-Brabant.</p>	<p>1) Aantal clusters/proeftuinen en 2) begeleide bedrijven</p>	<p>30+60 (jaarlijks)</p>	<p>Achter op planning. Voor 2018 en 2019 wordt extra ingezet op de cross-over Agrofood & Hightech, om zo de marktattractiviteit en de positie van Brabant verder te verbeteren. Enerzijds wordt in aanvulling op de bestaande makel- en schakelactiviteiten bekeken welke acties tot het verschil in impact en versnelling resulteren en welke partijen dit in gezamenlijkheid het beste kunnen oppakken. Anderzijds zal dit gebeuren door het uitwerken van nieuwe innovatieprojecten, die zowel de bedrijfsvoering in de agrofoodsector sterk verbeteren als het afzetgebied van de hightechsector vergroten. Voor de werkzaamheden vanaf 2018 moeten de makel- en schakelpartners hun competenties</p>	<p>6+55</p>
---	---	--------------------------	---	-------------

			gebundeld inzetten voor het bereiken van ambities zoals door ons geformuleerd. Dus veel meer opgave gestuurd werken.
- Ondersteuning innovatieve trajecten Agrofood op basis van de ontwikkelde werkwijze van de Landbouw Innovatie Campus	Ondersteunde trajecten	4	Conform planning, De uitvoering van de landbouwinnovatiecampus vindt in nauwe samenwerking met het ondersteuningsnetwerk plaats. Momenteel worden nieuwe trajecten voorbereid. Dit heeft o.a. betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe verdienmodellen - Design-opdracht parallel financieringssysteem - Nieuwe samenwerkingsvormen - Nieuwe toetreders en hun competenties - Data & digitalisering - Start up & disrupt
- Koplopende duurzaamheidsconcepten ondersteunen bij de ontwikkeling van niche naar mainstream (Trans-lab)	Ondersteunde trajecten	7	Conform planning, bij het instrument Translab wordt gewerkt aan de logistieke uitdagingen van 'korte ketens', samen met o.a. de HAS, ZLTO en de circa 150 aangesloten ondernemers. In het najaar verwachten we de eerste resultaten. Over de overige zes trajecten zijn op dit moment geen bijzonderheden te melden.
- Uitreiking van 12 Agrofoodpluimen	aantal	1	Conform planning, De Agrofoodpluim is uitgereikt aan Dutch Quinoa Group (verbindt consument en lokale agrofoodsector), PixelFarming (laat consument, landbouwrobot en agrariër samen

duurzaam groente telen) , Contronics (ontwikkelt mistmachines voor het langer vers en voedingsrijk houden van voedsel), ondernemer Henk Kerkers (teelt zo'n 100 bijzondere groenten en kruiden voor topkoks en consumenten in de Peel) en Mulders Sierteelt (ontwikkelt eetbare Goudbes als plant in de eigen tuin) en aan Alpeco Bio Buitengewoon (biologische varkens).

Circulaire economie:

- Uitvoeringsprogramma verduurzaming en innovatie plataardige sector.	Aantal	2	Conform planning , het 'Uitvoeringsprogramma plantaardig' is op 5 februari 2018 vastgesteld door GS. Dit is via een Statenmededeling aangeboden aan Provinciale Staten.
---	--------	---	---

Verbinden en aanjagen:

- Realisatie van Living-labs-experimenten (Agri Meets Design, enz)	Aantal	2	Conform planning. Vanwege het lustrum van het evenement Agri meets Design is er dit voorjaar een speciaal magazine uitgegeven. Inmiddels is ook de provincie Overijssel partner geworden in Agri meets Design. De foodgame die vorig jaar ontwikkeld is voor de Dutch Design Week wordt momenteel doorontwikkeld tot een digitale versie om meer publiek te bereiken.
- Stimuleren van onderwijs dat de transitie agrofood ondersteunt	Aantal minors en projecten	2	Conform planning. Dit voorjaar hebben we, vanuit de thematiek transitie en nieuwe verdienmodellen, een module bedrijfsopvolging mede

			georganiseerd voor de opleiding Dier en Veehouderij van Helicon. In september starten de twee minors Wereldwijde Voedseldialoog en Eating Animals op de HAS.
			We are Food. Op 1 maart openden wij Brabant Europese regio van Gastronomie - ofwel foodjaar -, zowel het innovatieprogramma als de bezoekerscampagne. Inmiddels hebben we een aantal goed bezochte en interessante thema's achter de rug. Het gaat dan om thema's als: Samen tegen V(oedsel)verspilling, Eetjebeter! (gezonder eten tegen Diabetes2) en de maand van de gezonde school.
<u>Ondersteunende maatregelen</u>			
- Innovatie stalsystemen: Regelingen Validatiemetingen en Firstmovers operationeel	Aantal	2	Conform planning, de Regeling Validatiemetingen is sinds maart operationeel. Deze zomer is de First Movers regeling operationeel geworden. Daarnaast is het mogelijk subsidies te verstrekken aan de ontwikkelaars van innovatieve stalsystemen voor varkens, kippen, melkvee, kalveren en geiten voor zover het open innovatie betreft. Hiervoor wordt geen regeling opgesteld.
- Bedrijfsgerichte ondersteuning: Regelingen jonge veehouders en stalderen/ dierenwelzijn operationeel	Aantal	2	Conform planning, de verwachting is dat de regelingen rond de zomer operationeel zullen zijn.

- Investeringsfonds: Regeling verstrekken van achtergestelde leningen operationeel	Aantal	1	Conform planning, De Regeling is vastgesteld door GS . Zodra de regeling operationeel is kunnen ondernemers via de banken extra lening krijgen voor investeringen in nieuwe stalsystemen. Daarnaast kunnen er leningen worden verstrekt aan de ontwikkelaars van innovatieve stalsystemen in de gevallen dat het geen open innovatie betreft.
- Ondersteuningsnetwerk: Backoffice provincie (Adviesteam Transitie Veehouderij) operationeel	Aantal	1	Conform planning, Het Adviesteam Transitie Veehouderij is operationeel en is intussen een aantal keren bij elkaar gekomen om casussen die invulling geven aan de Transitie te bespreken. Zie ook heldere kaders.
- Overige Instrumenten uitgewerkt: Voucherprogramma, Natuurinclusieve landbouw, Van werk naar werk, Collectieve sloop- en asbestregeling, Stal eraf, zon erop	Aantal	4	Conform planning, Het Voucher voor stoppende veehouders ter vaststelling voorgelegd aan GS. De uitwerking van de overige instrumenten ligt op schema.
Uitvoering via Ontwikkelbedrijf			
- Via Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij: concentreren van glastuinbouwbedrijven in duurzame vestigings- en projectlocatiegebieden. Nu geconcentreerd op verkoop 260 ha glastuinbouwgrond in Nieuw Prinseland (PS 104/01 Oprichting TOM en PS 25/14 Herfinanciering TOM)	Hectare verkocht in Nieuw Prinseland	32,5 ha (cum 170,3 ha)	Voor op planning. Door de aantrekkende economie en gunstige bedrijfsresultaten in de glastuinbouwsector is de verkoop van percelen voorspoediger verlopen dan verwacht. Dit betekent dat de TOM voorjaar 2018 26 Ha glastuinbouwgrond op het AFC-NP heeft uitgegeven. Daarmee is alle beschikbare glastuinbouwgrond nu uitgegeven.
- Via Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte (ORR):	Aantal gerealiseerde	1.367	Conform planning. T/m april zijn 17 van de in

terugverdienen verstrekte sloopvergoedingen ivm sanering intensieve veehouderij en later ook glastuinbouw en voormalig militair terrein. (PS 101/01 Oprichting ORR, PS 68/15 Uitbreiding participatie)	RvR-titels cumulatief	totaal 38 geplande titels in dit jaar gerealiseerd. Daarmee ligt ook de cumulatieve doelstelling van 1.367 eind 2018 op koers.
	% terugverdiend 56%	Conform planning. T/m april is € 915.000 terugverdiend van de in totaal € 2 mln die geprognostiseerd is voor 2018. Daarmee ligt ook de cumulatieve doelstelling van 56% eind 2018 op koers.

Besluitvorming

Verloop begroting

x € 1.000	Begr.2018 (PS 66/17)	1e wijz 2018 PS (81/17)	2e wijz 2018 PS (14/18)	Begr.2018 t/m 2e wijz.	III. Eerdere besluitvorming	II. Adm./techn. mutaties *	I. Voorstellen	Begr.na 3e wijz. Incl. I, II & III
0201 Ruimtelijke ontwikkeling van het mozaïek								
lasten	33.325	875	1.401	35.601	0	-10.232	-14.888	10.481
baten	13.667	0	0	13.667	0	-741	-4.757	8.170
saldo	-19.658	-875	-1.401	-21.934	0	9.492	10.131	-2.311
0202 Agrofood								
lasten	10.102	10.800	0	20.902	0	180	849	21.931
baten	0	0	0	0	0	180	0	180
saldo	-10.102	-10.800	0	-20.902	0	0	-849	-21.751
Toegedeelde organisatiekosten	9.140	964	0	10.103	0	496	0	10.600
totaal programma 02								
lasten	52.567	12.639	1.401	66.607	0	-9.556	-14.039	43.012
baten	13.667	0	0	13.667	0	-561	-4.757	8.350
saldo	-38.899	-12.639	-1.401	-52.939	0	8.995	9.282	-34.662

Een specificatie van de besluitvorming staat hier.

Algemene voortgang

02.01 Ruimtelijke ontwikkeling van het mozaïek

Het programma ligt op koers, alle onderdelen van het programma verlopen volgens planning.

- Het voorontwerp Omgevingsvisie Brabant is in december 2017 vastgesteld en is via de "Tour de Brabant" voorgelegd voor samenspraak. Met de inbreng vanuit de "Tour door Brabant" is het voorontwerp aangescherpt tot het ontwerp Omgevingsvisie Brabant dat in april 2018 door GS is vrijgegeven voor inspraak. De vaststelling van de nieuwe Omgevingsvisie Brabant door PS wordt in november 2018 verwacht.
- De uitvoering van de Brabantse Aanpak Leegstand (PS 18 november 2016) ligt op koers. (Sub)regionale programma's gericht op het terugdringen van de leegstand en het in kaart brengen en benutten van kansrijke transformaties van leegstaand vastgoed, worden uitgevoerd. Het programma wordt in 2018 geëvalueerd.
- Bij een goed woon-, werk- en leefklimaat past een gezonde detailhandelsstructuur. Finale afronding van het programma Samen Hart voor de Zaak is voorzien in 2018 met het opstellen van het provinciale koersdocument detailhandel. De retailadviescommissie is in 2017 ingesteld om de regionale afstemming te verbeteren en nieuwe ruimte voor innovatie in de detailhandel mogelijk te maken.
- De provinciale Inpassingsplannen van GOL (PIP GOL Oost en PIP GOL West) worden in juli 2018 aan PS ter vaststelling aangeboden. Na vaststelling van de PIP's vindt de overgang naar de realisatiefase plaats.
- De uitvoering van de Brabantse Agenda Wonen (vastgesteld in sept. 2017) ligt op koers. In de regionale woningmarktgebieden worden – met de 4 actielijnen en 6 richtinggevende principes uit de Agenda Wonen als leidraad – 'regionale perspectieven op bouwen en wonen' opgesteld, inclusief afspraken over de regionale woningbouwplanning en -programmering. De uitkomsten van de provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose (vastgesteld in mei 2017) zijn richtinggevend voor de (sub)regionale woningbouwafspraken. In de regionale woningmarktgebieden worden "Regionaal perspectief op bouwen en wonen" opgesteld, inclusief afspraken over de regionale woningbouwplanning en -programmering.
- Binnen het Uitvoeringsprogramma Werklocaties worden nieuwe prognoses werklocaties, voor bedrijventerreinen en kantoren, opgesteld. De doorontwikkeling van campussen wordt gestimuleerd en door het bedrijvenloket worden concrete bijdragen geleverd aan huisvestingsvraagstukken van bedrijven van provinciaal belang. In alle Brabantse regio's worden regionale agenda's voor werken gemaakt, inclusief bestuurlijke afspraken over de ontwikkeling van bestaande en nieuwe werklocaties.

02.02 Agrofood

Heldere Kaders

In 2018 is het Adviesteam Transitie Veehouderij (ATV) opgericht om samen met de agrarische bedrijven die een nieuwe innovatieve weg willen inslaan qua bedrijfs-ontwikkeling (passend binnen de door de provincie gewenste transitie naar een zorgvuldige veehouderij), ruimte hiervoor te zoeken binnen de bestaande regelgeving. Voor de BZV geldt dat de actualisatie van verleden jaar recent in werking getreden is. Daarom vindt in 2018 geen actualisatie meer plaats.

Overlast aanpakken

Gemeenten en Provincie hebben in 2017 al via de collectieve afspraken met de omgevingsdiensten de werkwijze van het urgentieteam geïmplementeerd binnen de aanpak van de omgevingsdiensten. Momenteel worden de ingediende aanvragen van de regeling SUN (Sanering Urgentiegebieden Noord-Brabant) beoordeeld.

Innovatie

De uitvoering van de landbouwinnovatiecampus vindt plaats in nauwe samenwerking met het ondersteuningsnetwerk. Eén van de concepten uit de landbouwinnovatiecampus is de Doe-het-zelf kip. Dit concept heeft dit voorjaar landelijke publiciteit gegenereerd en wordt op steeds meer plekken toegepast. Momenteel worden nieuwe trajecten voorbereid. Daarnaast wordt bij het instrument Translab gewerkt aan de logistieke uitdagingen van 'korte ketens', samen met o.a. de HAS, ZLTO en de circa 150 aangesloten ondernemers. In het najaar verwachten we de eerste resultaten. Tot slot is de Agrofoodpluim maandelijks uitgereikt.

Circulaire Landbouw

Het 'Uitvoeringsprogramma plantaardig' is op 5 februari 2018 vastgesteld door GS. Dit is via een Statenmededeling aangeboden aan Provinciale Staten.

Verbinden en aanjagen

Vanwege het lustrum van het evenement Agri meets Design is er dit voorjaar een speciaal magazine uitgegeven. Inmiddels is ook de provincie Overijssel partner geworden in Agri meets Design. Daarnaast wordt de foodgame die vorig jaar ontwikkeld is voor de Dutch Design Week momenteel doorontwikkeld tot een digitale versie om meer publiek te bereiken. Ook hebben we dit voorjaar, vanuit de thematiek transitie en nieuwe verdienmodellen, een module bedrijfsopvolging mede georganiseerd voor de opleiding Dier en Veehouderij van Helicon. Tot slot starten in september de twee minors Wereldwijde Voedseldialoog en Eating Animals op de HAS.

Ondersteunende Maatregelen

Voor wat betreft innovatieve stalsystemen geldt dat de Regeling Validatiemetingen sinds maart operationeel is. Ook is deze zomer de First Movers regeling operationeel geworden. Daarnaast is het mogelijk subsidies te verstrekken aan de ontwikkelaars van innovatieve stalsystemen voor varkens, kippen, melkvee, kalveren en geiten voor zover het open innovatie betreft. Hiervoor wordt geen regeling opgesteld. Ook is de Regeling voor het verstrekken van achtergestelde leningen vastgesteld door GS. Zodra de regeling operationeel is kunnen ondernemers via de banken extra lening krijgen voor investeringen in nieuwe stalsystemen. Tevens kunnen er leningen worden verstrekt aan de ontwikkelaars van innovatieve stalsystemen in die gevallen dat het geen open innovatie betreft. Tot slot is in juni het Voucher voor stoppende veehouders operationeel geworden.

Wat mag het kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	begroting vastgesteld	bijstelling	(I, II en III)	begroting bijgesteld
<u>Lasten</u>				
Programma lasten	56.503		-24.091	32.413
Organisatiekosten	10.103		496	10.600
totaal lasten	66.607		-23.594	43.012
<u>Baten</u>				
totaal baten	13.667		-5.317	8.350
saldo baten en lasten	-52.939		18.277	-34.662

